

פרשת מטות מסעי
כניסת שבת: 19:30
צאת השבת: 20:38
רבנו תם: 21:03
אופק תל אביב
א' אב התשפ"א

בית תורה וחסד "עטרת מרדכי אליהו"

בית מדרש יום וחצות לילה. לימוד משניות וזוהר הקדוש לעילוי נשמת הנפטרים, ובית תמחו לנזקקים על שם ולעילוי נשמת מו"ר מרן הראשלי"צ המקובל האלקי הגה"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל זיע"א ולעילוי נשמת הצדיקים הקדושים: רבי יעקב רבי ישראל רבי מאיר ורבי אלעזר למשפחת אביהצירא זיע"א ולע"נ הגאונים הצדיקים: מרן הראשלי"צ הרב עובדיה יוסף ומו"ר הרב יוסף מיכאל אברג'ל זצוק"ל זיע"א

פרשת השבוע
מתורת מרן
הראשלי"צ זיע"א

שטר בעלות על ארץ ישראל

לפני ישמעאל, לפני הפלסטינים

בניו של הרב הראשי לישראל הרב הגאון ר' יצחק הרצוג זצ"ל היו חיים ויעקב ז"ל, לימים, נתמנה הבן חיים לנשיא מדינת ישראל, וכשהיה באו"ם והעלו את הנושא של חלוקת אדמות הארץ, הוציא את התנ"ך והראה להם את שטר הבעלות של עם ישראל. שטר זה קיים בידי עם ישראל עוד לפני שהיו פלסטינים בעולם, ועוד לפני שהיו אפילו אדום וישמעאל בעולם. ושם אומר הקב"ה שכל בריאת העולם כולו, ובריאת ארץ ישראל בפרט, הוא אך ורק בשביל עם ישראל. וכן נאמר "ואתן להם ארצות גויים ועמל לאומים יירשו בעבור ישמרו חוקי ותורותי יצרו", וכן "כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גויים" (תהילים ק"א).

רשות למגורים בארץ

כמה פעמים תהיתי בדברי רש"י, שכותב בתחילת התורה "שאם יאמרו אומות העולם לישראל לסיטים אתם, שכבשתם ארצות שבעה גויים, הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו",

עתה הדבר מובן, שזהו יסוד היסודות על הבעלות הבלעדית של עם ישראל על ארץ ישראל. רואים בעליל שרש"י ברוח קודשו צפה שעוד עתידים לומר אומות העולם שהארץ לא שלנו, וכן חלק מעם ישראל מתוך בורות או מתוך רחמים טועים ואומרים כמו אומות העולם שהארץ לא שלנו. ולכן פתח רש"י את התורה בדבר זה. אין שום עניין ומצווה לעזור למי ששונא ישראל ולוחם נגדם והורג בהם.

המנהיגים צריכים לשנן לעצמם ולהודיע לכל העולם שזו ארץ נחלת אבותינו, מתנה לזרע אברהם, יצחק ויעקב בלבד, שניתנה לנו על ידי בורא עולם. אולם אם מישוה זר רוצה לגור פה הוא צריך לנהוג כמו שנהגים במדינה זרה, דהיינו לבקש רשות למגורים בארץ ולהתנהג בהתאם, ואם לא כן, אין לו שום זכות ישיבה בארץ. וצריך לומר את זה בפה מלא ובאומץ, ולא לגמגם את הדברים ברמזים ובפחד.

והנה עינינו רואות היום שרק רוצים להיות טובים אתם ולאפשר להם תנועה בכבישים, כבר הורגים בנו, וזי וזי הדרך והשיטה? אין זאת אלא מפני שלא יודעים את דברי רש"י שבתחילת בראשית, והגיע הזמן שילמדו רש"י זה הפותח את ספר בראשית ומודיע לעולם כולו את זכותנו על ארץ ישראל, וכן יעינו בכל המפרשים וברמב"ן בעניין זה. ואולי הגיע הזמן והשעה שיקבעו שיעור ללמוד תנ"ך לדעת את זכותנו בארץ ישראל.

הראה הקב"ה למשה את כל הארץ

"זאת הארץ אשר תפל לכם בנחלה ארץ כנען לגבולותיה" (ל"ד, ב')

בכל מקום שנאמר "זאת" או "זה" – הראהו הקב"ה למשה באצבע. כך מצינו במעשה המנורה, שנאמר (במדבר ח' ד'): "זהה מעשה המנורה", וכן לענין מולד הלבנה אמר לו הקב"ה (שמות י"ב ב'): "בחודש הזה לכם ראש חודשים".

כשרצה משה רבינו ע"ה להיכנס לארץ, אמר לו הקב"ה שאמנם הוא לא יכנס לארץ, אך הוא יוכל לראות את כל הארץ. נתן הקב"ה למשה כוח לראות בעיניו עד קצה הארץ, וכל מה שהוא ראה – נקנה לעם ישראל. ויש לשאול: מה התועלת בכך שמשה הסתכל על הארץ? הרי הבטת בלבד אינה קונה (עיין תוס' על ב"מ דף ב' ע"א ד"ה דבריהם)! אלא הענין הוא כך: אדם שראה חפץ של הפקר ברחוב – עצם ההבטה אינה קונה; אבל אם אין מדובר בהפקר, אלא בחפץ שיש לו בעלים, והבעלים מעוניין להקנות אותו לאדם אחר, במקרה כזה ההבטה של הקונה מעילה, ואם יבוא אדם אחר ויבקש לקחת את החפץ – לא יזכה בו.

כן הדבר כאן. הקב"ה, שהוא ה'בעלים' של הארץ, אמר למשה רבינו שיסתכל ויזכה בארץ, ובאופן זה ההבטה קונה. (דברי מרדכי)

תנא דבי אליהו
חידושים בפרשה
מבית מדרשנו

חובת העלייה לארץ

הרמב"ן כתב: "נצטוונו לרשת הארץ אשר נתן הא-ל יתעלה לאבותינו, לאברהם, ליצחק וליעקב, ולא נעזבה ביד זולתנו מן האומות או לשממה. והוא אמרו להם: 'הורשתם את הארץ וישבתם בה, כי לכם נתתי את הארץ לרשת אותה, והתנחלתם את הארץ אשר נשבעתי לאבותיכם'. ופירט אותה להם במצווה הזו כולה, בגבולה ומצריה... שלא יניחו ממנה מקום (שאינו בידינו). והראה שזו מצווה אמרו, יתעלה, בענין המרגלים: 'עלה רש, כאשר דבר ה' לך, אל תירא ואל תחת'. ואמרו עוד: 'ובשלוח ה' אתכם מקדש ברנע לאמור עלו ורשו את הארץ אשר נתתי לכם'. וכאשר לא אבו לעלות במאמר הזה כתוב 'ותמרו את פי ה', וכן 'לא שמעתם', הוראה שהוא מצווה, לא ייעוד והבטחה. ואומר אני, כי המצווה שחכמים מפליגים בה, והוא דירת ארץ ישראל, עד שאמרו 'כל היוצא ממנה ודר בחוץ לארץ יהיה בעיניך כעובד עבודה זרה'.... וזולת זו הפלגות גדולות שאמרו בה – הכול ממצוות עשה הוא, שנצטוונו לרשת הארץ לשבת בה. אם כן, היא מצוות עשה לזרות, מתחייב כל אחד ממנו, ואפילו בזמן גלות, כיזעו במקומות הרבה".

ולשון ספרי: "מעשה ברבי יהודה בן בתירה ורבי מתיא בן חרש ורבי חנניה בן אחי ר' יהושע ור' נתן, שהיו יוצאין חוצה לארץ, והגיע לפלטיה, וזכרו את ארץ ישראל, וקפו את עיניהם, זלגו דמעוניהם וקרעו בגדיהם, וקראו המקרא הזה: 'וירשתה וישבתה בה ושמרת לעשות'. ואמרו: ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל המצוות." גם דעת הרמב"ם היא שיש מצווה לעלות לארץ ישראל, וזה מופיע בכמה וכמה מקומות בהלכותיו. למשל בהלכות אישות (פרק יג) מובא שבני זוג כופים זה את זה עלות מחוצה לארץ לארץ לארץ ישראל. ובהלכות מלכים "אסור לצאת מארץ ישראל לחוצה לארץ לעולם אלא ללמוד תורה או לישא אשה או להציל מן העכו"ם ויחזור לארץ וכן יוצא הוא לסחורה אבל לשכון בחוצה לארץ אסור. וכתב שם גם על חיבת הארץ שהזכיר הרמב"ן: "גדולי החכמים היו מנשקין על תחומי ארץ ישראל ומנשקין אביה ומתגלגלין על עפרה וכן הוא אומר כי רצו עבדיך את אביה ואת עפרה ויחוננו". וזה היה בשעת הגלות.

וכך מביא שם הרמב"ם כמה וכמה הלכות על חשיבות וערך המצווה לגור בארץ ישראל. ובהלכות ע"ז כתב הרמב"ם שאסור למכור לנכרי קרקע בארץ ישראל, וגם הדבר הזה נאמר בזמן הגלות. "אבל בזמן שיד ישראל תקיפה עליהם אסור לנו להניח נכרים בינינו ואפילו יושב ישיבת עראי או עובר ממקום למקום בסחורה". העולה מהלכות אלו, וגם מהרבה הלכות אחרות, שיש גם לדעת הרמב"ם מצווה ומעלה וערך גדול לשבת בארץ ישראל גם בזמן הגלות כפי שמובא בדבריו במפורש. כותב רבי אלעזר אזכרי בעל "ספר חרדים": "כל עת ורגע שהאדם דר בארץ ישראל – הוא מקיים המצווה זו, ויזעו שעיקר שכר המצווה על השמחה הגדולה בה כדכתיב 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה",

אם כן צריך היושב בארץ ישראל להיות שמח תדיר במצוותו התדירה באהבתו אותה. וכתוב זוהר הקדוש (במדבר ק"ח ע"א) אין שמחה אלא בשעה שעם ישראל נמצא על אדמתו. ומפרש שם רבי אלעזר את הפסוק שאומר 'עבדו את ה' בשמחה' על ארץ ישראל ואת הפסוק 'עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה' על חוץ לארץ. "בזמן דישראל שראן בארעא קדישא – בשמחה; בזמן דישראל שראן בארעא אחרא – גילו ברעדה.

וכך כותב אור החיים הקדוש (כי תבוא): אין לשמוח אלא בישיבת הארץ. על דרך אומרו "אז ימלא שחוק פיני ולשונכי רנה". והיה רצון שנזכה לקיים את האמור בתפילות של משה רבנו עליו השלום: "שְׁוֹבֵה ה' עַד מִתִּי וְהִנְחֵם עַל עַבְדֶּיךָ: שְׁבַעַנו בְּבִקְרֶךָ חֶסֶדְךָ וְנִרְבְּנָה וְנִשְׁמְחָה כְּכֹל יְמֵינוּ: שְׂמֵחֵנו כִּימֹת עֲנִיתָנוּ שְׁנוֹת רְאִינוּ קָרְעָה: יִרְאָה אֶל עַבְדֶּיךָ פֶּעֶלְךָ וְהִדְרֶךָ עַל בְּנֵיהֶם: וְיִהְיֶה נֶעֱמַדְךָ אֶלְקֵינוּ וְעֲלֵינוּ וְעֲלֵנוּ וְעֲלֵנוּ וְעֲלֵנוּ וְעֲלֵנוּ וְעֲלֵנוּ וְעֲלֵנוּ: בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אֲבִי ר'.

(אביהם של ישראל על התורה)

מראש חודש אב עד התענית

- א. **בשר ויין** - מנהג בכל ישראל לא לאכול בשר ולא לשתות יין בתשעת הימים שמראש חודש עד אחרי תשעה באב. אמנם בר"ח עצמו מותרים בבשר ויין, וממוצאי ראש חודש - אסור. (עיין בה"ח שם ס"ק קה, קבו). ואשכנזים נוהגים איסור גם בראש חודש (משנ"ב שם ס"ק נח), ואסורים עד י' באב. ואסור אפילו בתבשיל שנתבשל בו בשר או שיש בו שומן, ואפילו בשר עוף אסור. (עיין שו"ע שם סע' ט. בה"ח שם ס"ק קה, קבו, קל, קמה, קמו. בא"ח דברים טו). מיץ ענבים דינו כמו יין. מוטב לא לשתות שאר משקאות חריפים משום שהם מסיחים את הדעת מן האבלות, אבל מעיקר הדין מותר לשתותם.
- ב. **אבקת מרק פרווה בטעם בשר** - מותרת אף בתשעת הימים, כי אינה בשר ממש. והוא הדין למאכלים צמחוניים דמויי בשר כגון מוצרי סויה, במקום שמפורסם שישנם מאכלים כאלו, שאינם בשר באמת. (אחרונים).
- ג. **חולה, יולדת או מי שצריך לאכול בשר לצורך רפואה** - יאכלו בשר עוף. וישתדלו להפסיק בכך מז' אב כי אותו היום חמור שבו ביום נכנסו הגויים להיכל. ומי שצריך לכך - מותר גם בו ביום.
- ד. **בסעודת מצוה** - מותר לכל הקרובים לשמחה לאכול בשר ויין. והקרובים הם אבותיו ואחיו ובניו ועוד עשרה חברים שרגילים לבוא לשמחותיו. וכל זאת מותר אפילו בערב תשעה באב קודם צאת היום, אבל לא אחר כך.
- ה. **מהי סעודת מצוה?** מילה ופדיון הבן אפילו שלא בזמנם, וכן בסעודת בר מצוה שהנער דורש בדברי תורה וזהו זמנה, וסיום מסכת. ויש נוהגים לא לאכול בשר גם באירועים אלו. (עיין בא"ח דברים טו). והסעודה שנוהגין לעשות בלילה שלפני המילה, אינה נקראת סעודת מצוה לענין זה.
- ו. **הנוהגים לטעום** מהתבשילים בערב שבת משום "טועמיה חיים זכו" מותרים גם בערב שבת שקודם תשעה באב.
- ז. **הבן איש חי** מביא מנהג לא לאכול בשר אפילו בסעודת ברית מילה וכד' כיון שקשה לצמצם במזמזמים, ואפשר בדגים וכד'.
- ח. **אין תופרים** - בתשעה הימים בגדים חדשים או מנעלים חדשים וכן אין סורגים או אורגים בגדים חדשים אפילו על ידי אומן גוי. ("מאמר מרדכי למועדים")

ללמוד תורה באור גדול

סיפור גבריאל קאליש ממבואות יריחו: כאשר התחלתי ללמוד בישיבת ההסדר בצפת, למדתי גמרא, למדתי חסידות, אבל ללימוד הלכה לא התקרבתי. הייתה לי טראומה מהלכה. היה דממה לי שהלימוד הזה הופך אנשים לקטנוניים ועצבניים. **חודש** לאחר שהתחלתי את לימודי בישיבה הגיע הרב מרדכי אליהו זצ"ל לשבות בצפת אצל בנו, הרב שמואל אליהו שליט"א. בערב שבת הרב התפלל איתנו, ואחרי הסעודה הלכתי למקום שבו הרב אכל עם בני משפחתו כדי לחזות מקרוב בהדרת פניו. ראיתי את הרב זצ"ל יושב במרכז השולחן, לא אוכל דבר, הפנים שלו מאורות וכולם סביבו מקשיבים לו בהקשבה יתרה.

הרב פנה למסובים ושאל שאלות הלכתיות בפרטי הפרטים של ההלכות: מה יקרה אם המלח הזה, שהוא חלבי בן יומו, ייפול לתוך כלי בשרי? ענו לו והוא המשיך לדון איתם בפרטי ההלכות. וכך הוא שאל עוד ועוד שאלות מפולפלות בהלכה, אבל באור ובחיות שלא ראיתי מימיי. **ישבתי** שם ולא האמנתי שהרב מדבר על הלכה לבאורה יבשה, כולם מקשיבים לו ברוב קשב והוא כל כך מואר מאורה של התורה. בסוף הסעודה אמרתי לעצמי: אם אדם יכול להיות כל כך מואר מהלכה, גם אני אתחיל מהיום ללמוד הלכה. **מאז** הוסרה הרתיעה שלי והתחלתי ללמוד הלכה בלב חפץ, ובזכות אותה שבת זכיתי גם לסיים את המשנה ברורה במסגרת לימודי בישיבה באהבה ובשמחה ובאור גדול. ראיתי פתאום שאפשר ללמוד הלכה בלי להכניס לחיים קטנוניות ועצבנות אלא אור ושמחה. אור שמזכיר לי תמיד את הרב זצ"ל באותה שבת מכוננת.

הליכה של קדושה

סיפור מנחם בן משיח: שנים אחדות לפני פטירת הרב מרדכי אליהו זצ"ל עשיתי הכנסת ספר תורה בסביון, שם אני גר, לבית הכנסת "ישמח משה". הרב זצ"ל כיבד אותנו בנוכחותו וכתב אות בתורה. יצאנו עם התהלוכה מביתו, וזה היה מרגש מאוד. סביון לא ידעה דבר כזה מימיה.

לפני שיצאנו אמרתי לרב: אתה יודע שהמרחק מפה לבית הכנסת שאליו מכניסים את ספר התורה הוא בערך שני קילומטר, אז אולי יהיה קשה לרב ללכת ברגל וניסע במכונית. השיב לי הרב: אנחנו נלך ברגל ביחד עם כל הקהל.

וכך הלכנו את כל הדרך עם ספר התורה וכל הקהל לבית הכנסת. הקהל שראה את הרב כיבד את כבוד התורה וכבוד ספר התורה ונשא איתנו לכל אורך הדרך הארוכה הזו. וכך התגדל כבוד ה' בעיני כל הציבור שגר בסביון, שלרובו הגדול כבוד התורה לא כל כך מוכר. (אביהם של ישראל חלק 10)

לקראת ימי הרחמים והסליחות

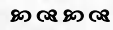
מסרו שמות לברכה וישועה

- ❖ **שני שמות** שיוזכרו לברכה, בלני"ד, בכל אשמורת הבוקר בבית מדרשנו ובפתיחת היכל הקודש בשבת החל מחודש אלול ובכל שנת ה'תשפ"ב
  - ❖ **ושני שמות** של נפטרים שיוזכרו בלימוד משניות והזוהר הקדוש, בלני"ד, בכל אשמורת בוקר בבית מדרשנו, החל מחודש אלול ובכל שנת ה'תשפ"ב.
- ותבורכו ב"ברכת השנה" ובשותפות בתורה וחסד

לפרטים: 08-9397-933 / 0544-200-162

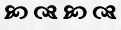
במסגרת ההערכות לשליחת לוח שנה תשפ"ב, כל המעוניין לעדכן שינוי כתובת מוזמן לשלוח הודעה

ל 054-44-77-562

להצטרפות לשיעור שבועי (שמע)

מתוק מדבש בוואטאפ שלחו "לימוד שבועי" 054-4477562

לקבלת העלון השבועי מתורת מרן זצ"ל (יש גם עלון לילדים)

במייל: ateretme@gmail.com

או להוריד מהאתר: www.eteret-mordכי.co.il

רוצים להקדיש יום ולילה של לימוד תורה בבית מדרשנו או ארוחה חמה יומית לנזקקים ל: ברכה, הצלחה, רפואה שלמה, זיווג הגון או לעילוי נשמת?

פנו ל: בית תורה וחסד - "עשרת מרדכי אליהו" רחוב הרב זכריה מזרחי 31 רחובות.
ateretme@gmail.com | 08-9397933 | 054-4477562

העלון מוקדש לעילוי נשמת:

שמואל בן יחזקאל, אברהם בן פרידה, דוד בן אברהם וסולטנה, אברהם יצחק בן רוזה ואייזידור, שמעון בן יהודה לייב הכהן, יחיאל בן יוסף, יוסף בן אברהם עדין, יצחק בן אוסנת, משה בר פרחי, אפרים יצחק רפאל בן ממה ורבי מכלוף אמסלם, אשר סעיד בן מסעודה, זלמן מנדל בן איידלה ונתן, אשר סעיד בן מסעודה, אדמונד בן אברהם, שלום יפת בן יחיא חסן, יצחק דוד בן סרח ואליהו, לונה בת רחל יפית בת עישה (עליזה), סאלי שרה בת שמואל, נעמי בת בתיה, נרקיס בת רחל, אלגריה בת מסודי, חנה בת מסעודה בודא,